

Nem tartozik büntetőjogi felelősséggel az, aki az előtte haladó, váratlanul balra kanyarodó kerékpáros sértettet személygépkocsival elüti, akkor sem, ha ez kijelölt gyalogos-átkelőhelyen történik

- Nem tartozik büntetőjogi felelősséggel az, aki az előtte haladó, váratlanul balra kanyarodó kerékpáros sértettet személygépkocsival elüti, akkor sem, ha ez kijelölt gyalogos-átkelőhelyen történik [2012. évi C. tv. 235. § (1) bek., (2) bek. b) pont; 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 29. § (1) bek., 34. § (8) bek. a) pont]. BH2019. 288.

- Kúria tájékoztatója (a Bfv.II.1.278/2018. számú jelentős ügyről, kerékpárost gázoló autós) alapján - nem vétkes a sofőr, ha a vele egy irányba haladó biciklis váratlanul elé kanyarodik

A Kúria adott álláspontja szerint, az alapügyben a terhelt terhére rótt, KRESZ 34. § (8) bekezdés a) pontjában rögzített közúti közlekedési szabály (előzési tilalom) a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen és közvetlenül a kijelölt gyalogos-átkelőhely előtt lévő gyalogosok védelmére hivatott. Kizárólag a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen, illetőleg annak közvetlen térségében tartózkodó, elsőbbségre jogosult gyalogosok tekintetében határoz meg a járművezetőkre nézve kötelezettséget. Nem célja, nem rendeltetése a közúti közlekedésben részt vevő más járművezetők védelme.

Kúria tájékoztatója

a Bfv.II.1.278/2018. számú jelentős ügyről, kerékpárost gázoló autós - nem vétkes a sofőr, ha a vele egy irányba haladó biciklis váratlanul elé kanyarodik¹

Amennyiben a kerékpáros sértett váratlanul balra irányt változtatva az addig mögötte és vele egy irányban haladó, irányát nem változtató terhelt által vezetett személygépkocsi elé kanyarodik, ezzel megsérti azt a közlekedési szabályt, amely szerint, aki járművel irányt változtat, köteles az azonos irányban vagy szemben haladó, irányt nem változtató járműveknek elsőbbséget adni. Ha ebben a helyzetben a terhelt minimális (2,5 másodperc) késedelemmel nem észleli a sértett elé kanyarodását, de észlelési késedelem nélkül is elütötte volna a sértettet, cselekménye nem bűncselekmény, nem valósítja meg a közúti baleset okozásának vétségét.

A járásbíróság a terheltet bűnösnek mondta ki közúti baleset okozásának vétségében [Btk. 235. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], s ezért vele szemben büntetést szabott ki. A másodfokon eljárt törvényszék az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A bíróságok szerint a terhelt megszegte a KRESZ 34. § (8) bekezdésének szabályát, és ez a szabályszegés okozati összefüggésben állt a bekövetkezett eredménnyel.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a védő terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a terhelt bűnösségének megállapítása miatt, felmentés érdekében.

A Kúria azt állapította meg, hogy a védő felülvizsgálati indítványa és a Legfőbb Ügyészség - azzal egyetértő - indítványa alapos.

A kerékpárján a belterületi út jobb oldalán haladó sértett a tőle elvárható módon nem mérte fel a kialakult közúti közlekedési helyzetet, amikor - függetlenül attól, hogy karjával jelezte az akaratát - váratlanul balra - a mögötte, vele egy irányban, szabályosan haladó, az előzése érdekében már balra húzódó és őt megközelítő - a terhelt által vezetett személygépkocsi elé kanyarodott annak féktávolságán belül. Az volt a célja, hogy az utat keresztező gyalogos-átkelőhely után induló, balra kanyarodó sávba térjen át. Mindezt a terhelt 2,5 másodperc késedelemmel észlelte, és fékezés nélkül a gyalogos-átkelőhelyen ütközött a sértettel, aki a baleset következtében a helyszínen életét veszítette.

¹ Forrás: https://kuria-birosag.hu/hu/kollegiumok-hirei?tid_1=All&tid=49&body_value=

A sértett megszegte a KRESZ 29. § (1) bekezdésében előírt közúti közlekedési szabályt, amely szerint, aki járművel irányt változtat, köteles az azonos irányban vagy szemben haladó, irányt nem változtató járműveknek elsőbbséget adni. Ezzel közvetlen baleseti veszélyhelyzet alakult ki, amelyben a terheltet a baleset elhárításának kötelessége terhelte. A KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott általános balesetelhárítási szabály megszegése azonban értelemszerűen csak akkor róható a terhelt terhére, amennyiben megvolt számára a baleset elhárításának a lehetősége.

Az irányadó tényállás alapján az volt megállapítható, hogy a sértett váratlan balra kanyarodása folytán kialakult közlekedési helyzetben - függetlenül attól, hogy 2,5 másodperc észlelési késedelmre állapítható meg - a terhelt az általánosan és így tőle is elvárható intenzív fékezés mellett sem háríthatta el - minden kétséget kizáróan - a sértettel való ütközést, a baleset bekövetkezését.

A Kúria álláspontja szerint - eltérően a bíróságok érvelésétől és egyetértve az indítványozó védő, valamint a Legfőbb Ügyészség álláspontjával - az alapügyben a terhelt terhére rótt, KRESZ 34. § (8) bekezdés a) pontjában rögzített közúti közlekedési szabály a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen és közvetlenül a kijelölt gyalogos-átkelőhely előtt lévő gyalogosok védelmére hivatott. Kizárólag a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen, illetőleg annak közvetlen térségében tartózkodó, elsőbbségre jogosult gyalogosok tekintetében határoz meg a járművezetőkre nézve kötelezettséget. Nem célja, nem rendeltetése a közúti közlekedésben részt vevő más járművezetők védelme.

Az ítélkezési gyakorlat - részben a 6/1998. BJE határozat iránymutatása nyomán - a büntetőjogi felelősséget a baleset bekövetkezéséért való felelősséghez kapcsolja. A baleset bekövetkezéséért való felelősség megállapítása során pedig mindig vizsgálni kell, hogy a tettes terhére rótt szabályszegésnek volt-e konkrét relevanciája.

A konkrét normasértés konkrét relevanciájának a vizsgálata az objektív elkerülhetőség, illetve elkerülhetetlenség vizsgálatát jelenti. Szillogizmus, amelyben a ténylegesen megtörtént történeti tényállást, a konkrétan bekövetkezett eredményt egybevetjük egy, a jogkövető magatartást feltételező fiktív magatartással.

A relevancia vizsgálatának fő módszere tehát az, hogy a fiktív tényállásban a jogkövető magatartást jelenítjük meg. Mi történt volna, ha a terhelt észlelési késedelem nélkül intenzív fékezésbe kezd. A Kúria az irányadó tényállás alapján azt állapította meg, hogy a baleset akkor is bekövetkez(het)ett volna.

A konkrét normasértés relevanciájának a vizsgálata során csak egy elemet cserélhetünk ki, a normasértő elkövetési magatartást és azt is csak olyanformán, hogy a jogkövető magatartással helyettesítjük. (Vajon a baleset akkor is bekövetkezett volna?) Egyéb releváns körülmények - mint pl. behaladás, kihaladás, elkormányzás stb. - megváltoztatására nem kerülhet sor. A tényleges elkövetési magatartást tehát a szabályok megtartásával tanúsított magatartással kell egybe vetni, és ha a kerékpárost ebben az esetben is elgázolta volna, akkor a szabályszegés nem volt releváns. Ha viszont a fiktív tényállásban az eredmény elmarad, akkor a normasértés releváns és a konkrét normasértés az elkövető által okozott eredménybe beszámítható.

A gyakorlati jogalkalmazás során az egyedi eset konkrét körülményeinek mindenre kiterjedő figyelembevételével kell eldönteni azt a kérdést, hogy a jogszerű alternatív magatartás mellett reális lehetőség nyílt volna-e a tényállásszerű eredmény (példánkban a halál) elkerülésére.

A Kúria egyetért azzal a jogirodalmi állásfoglalással, amely szerint a rizikófokozási elmélet a mulasztási cselekményeknél alkalmazhatatlan. A jogszerű alternatív magatartás ugyanis nem lehet más, mint az elmulasztott szabályszerű pozitív cselekvés, amelynek a feltételezett hatását az eredmény bekövetkezésére már a mulasztás okozatosságának a megállapításához figyelembe kell venni.

A napi jogalkalmazás során a terhelt terhére beszámítható okozati összefüggés megállapítása kizárólag a tényállásszerű eredmény tiltott veszélyét előidéző magatartás (a gyakorlatban kizárólag csak a hanyag gondatlansággal megvalósuló bűncselekmények) esetén jut jelentőséghez, mert e cselekmények megállapításának az egyik feltétele az objektív gondossági kötelesség megsértése.

Az eredmény tiltott veszélyének a követelménye a magatartással szemben támasztott feltétel.

Mindig szükségképpen a magatartás tanúsításának az időpontjára kell vizsgálni, abban az időpontban, amikor a konkrét eredmény még nyilvánvalóan nem következett be.

Összegezve a Kúria azt állapította meg, hogy a sértett közlekedési szabályszegése idézte elő a közvetlen baleseti veszélyhelyzetet és indította el a balesethez vezető okfolyamatot. A terhelt felelőssége a baleset el nem háritásában nem állapítható meg.

A terhelt cselekménye nem bűncselekmény, tehát bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor, ezért a Kúria az ellene emelt vád alól felmentette.

Budapest, 2019. április 15.